

Nye økologiske produsenter spiller på mange strenger

Livet på fjellet kan by på lys, stillhet og vakker natur. Like vakker kan fjellivet også gi ramme om markedshage og stort lokalt engasjement. Hilde Rambøl de Gier med ektefelle Jan de Gier og sønnen Brage på snart åtte år har god erfaring og deler gjerne gode eksempler.

AV SUSANNE FRIIS PEDERSEN, RÅDGIVER NORSØK

Hilde Rambøl de Gier, Jan de Gier og sønnen Brage. (Foto: Susanne Friis Pedersen)

av økofrukt, større enn hos dagligvarekjedene. Eggprodusenter kjemper seg heller ikke igjen i den salgsnedgangen som rapporteres. Statistikken kritiseres av lederen i Økologisk Norge, Markus Hurstad, bla. for å utelate nettsalg og import av økologiske varer.

Hos familien på fjellet ved Oppdal går salget strykende. Kundene etterspør usproytede råvarer. Fagkoordinator for økologisk landbruk i Norsk Landbruksrådgivning, Kjersti Berge, bekrefter at samme tendens gjør seg gjeldene i næringen, hvor man i høyere grad omstiller seg til plantevern etter økologiske prinsipper. Økologisk landbruksproduksjon er kommet for å bli og viser seg på mangfoldige, kreative og intelligente måter. Virkeligheten er mer mangfoldig enn hva årets offisielle salgsundersøkt viser. Hilde og Jan understreker at dagens landbruksbedrifter må spille på flere «strenger» og gådbrutkerne må «komme seg ut av hulen». Prosjekt samarbeidet NLR, Økologisk Norge og NORSØK gir mulighet for det.

Gårdsbruks til fjells

Å starte opp en landbruksbedrift på fjellet nær Oppdal krever en del stå-på-vilje. Likeens trengs kreativitet, kunnskap og ildenskap. For denne familien startet det med seks jordbærplanter som trivdes og kjapt vokste ut av rammen sin. Hilde er sosialantropolog og Jan er kunstner – egentlig ikke profesjoner som tradisjonelt inngår i landbruksdrift. Derimot har det gitt næring for entreprenørskap og kreativitet. Noe som også andre i omgivelsene nyter godt av. Det samarbeides blant annet med hotellene i nærheten, selges fra en salgsbod ved veien og i Oppdal sentrum. Dessuten ønsker kommunale institusjoner som barnhager

og private kunder å få levert produkter til tilberedning i egne kjøkkener. Etterspørselen er større enn produksjonen, så levering via REKO har det ikke vært plass til og bare et begrenset utvalg av kommunale kjøkkener kan få levert.

Allsidig avsetning

Gårdsbruket ligger godt til for allsidig grønnsaks- og fruktproduksjon. Lokalklimatet er skjermet av skog og høydyrveg til skitereng. Akkurat en plass hvor det går an å leve av det og som familien finner det mest spennende å holde på med. Per i dag dyrkes 40 ulike vekster.

Grønnskal har stått seg godt, neppe med litt forkultivering likeens og fortsatt trivesjordbæråkeren. Allsidigheten med vekstene gjør bruket robust, men satsingen er på flere måter allsidig. Det jobbes mye med omsetning og kontakten til kundekretsen. Det betyr rosende tilbakemeldinger, hvor hotellkokkene føler at de gode råvarene løfter serveringen, men også kritiske kommentarer hvis blomkålen ikke lever opp til forventningene og ikke minst veiledning til de kundene som trenger oppskrift og tips til bruk. Derfor må abonnementskasser planlegges, pakkes og utvelges med omhu. Det må balanseres slik at kundene føler seg ivaretatt med råvarer de er passe trygge eller utfordrede på. Det gjelder å være lydhør og kvallitetsbevisst.

Hilde er sitt ansvar bevisst, når hun plukker ut og pakker. Det må være rent, pent og delikat, forklarer Jan, og legger til at hans bidrag er å bygge og innrette gode fasiliteter til pakking og oppbevaring. Det er dog ikke tid for å vise det frem med foto ennå.

Kreativitet i hele

verdikjeden

Det jobbes kreativt med hjemmeside og sjølbygd salgsvogn, hvor varene holder seg levende og innbydende og kundene kan handle selv. Selve dyrkingen innbefatter også kreativitet og ekspertisering. Blant annet prøver familien gjerne ut flere ulike redskaper og driftsmidler som gjør foretaket mer effektivt og ergonomisk riktig.

– Det kan bli noen bomkjøp iblant, vedgår Hilde, men

hun er stort sett fornøyd og viser frem de tre beste verkøyene som har hjulpet dem til å komme frem til dagens resultater. Det er en dreigassbrenner som tar knekken på frøgraset før det reker å bli noe problem; det er en batteridreven freser som forbereder det øverste jordsjiktet i bed til såing og en breigaffel som løser jorda dypere i bedene uten at det blir tungt å jobbe med. I tillegg nevner hun gode sakser som det kan skaffes reserve-deler til. Innkjøpene gjøres dels i innland og fra ferietur til Frankrike og Nederland, hvor Jan har vokst opp.

Det er dessuten hentet inspirasjon fra markedshageprosjektet, fra en «nabo-produsent» på Lesja, og fra en kanadisk markedshagegartners bok og videoer. Verktøyene som brukes er ikke bare for manuell håndtering i felten, men også for planlegging og tidsforbruk.

Kom ut av hulen

Hilde og Jan fremhever at det er mange faktorer som spiller inn for suksess med markedshagen – det trengs lokal tilpassing underveis. – Det, som varmer og glede oss mest, er at naboer og andre støtter oss ved å kjøpe lokalt. Det trengs bevisste valg av forbrukerne og i sammen.

Nylig kom den årlige salgstatistikken for økologiske landbruksprodukter. Den konkluderte med at det er en svak økning i forbrukermarkedet, men at de store butikkjedene har vanskeligheter for å selge f.eks. økologisk frukt. Samtidig har enkelte økofruktprodusenter fortsatt om svært godt direkte salg

56 millioner til å djupdykke i rovdyrkonfliktar

Høgskolen i Innlandet skal leie eit EU-prosjekt som skal forske på korleis vi betre kan leve med rovdyrkonfliktar i Europa. – Vi skal sjå på konflikttane mellom rovdyr og gjetarar, bønder, husdyr, jegerar, naturvernarar og grunneigarar, fortel John Linnell i ei pressemelding. – Ambisjonen for prosjektet er å samle inn kvantitative data frå minst 1.000 gjetarar/husdyrbønder, 1.000 jegerar og 1.000 grunneigarar. Vi skal også samle inn kvalitative data frå eit hundretals andre interessantar i dei 12 landa som er med her, kan høgskuleprofessoren fortelje. Det ein kjem fram til skal samlast og integrerast i eit slags vegkart som kan seie noko om korleis vi kan leve i sameksistens med rovdyra. (@NPK)

Spesialmål?

Dører - Vinduer - Porter

Gjelder også fjøs

Ring 75 17 04 66

og oppgi ø. mål

Lav pris - lev. fraktfritt e.a

1.500 enheter på lager

www.heimstadbbygg.no